

Till kommun- och stadsstyrelserna
och samkommunernas styrelser

Kommunerna sporras att ansluta sig till Kommunala datatjänsten – Finlands kommunstiftelse ger sitt stöd

Kommunerna har en central roll i att producera och förvalta information om den byggda miljön. Det allt mer digitaliserade samhället och en hållbar kommunal ekonomi kräver att kommunerna sköter sitt informationskapital med omsorg.

Finlands Kommunförbund har satt upp ett mål om att kommunernas viktigaste datalager om den byggda miljön publiceras som maskinläsbara data direkt ur kommunernas processer uppdaterade via Kommunala datatjänsten till de samhälleliga aktörernas förfogande före år 2020. De avgifter som tas ut inom ramen för tjänsten styrs till kommunerna. Tjänsten och de möjligheter att använda information som den erbjuder stöder den lokala livskraften. Kommunerna styr tillsammans användningen och utvecklingen av Tjänsten.

Finlands kommunstiftelse finansierar uppbyggandet och införandet av Kommunala datatjänsten och betalar en motivationsbonus till kommunerna när de ansluter sig till Tjänsten. Motivationsbonus söks och utbetalas i samband med att kommunen ansluter sig till Tjänsten.

Kommunerna bör sörja för att processerna i den byggda miljön utvecklas och upprätthålls och att informationen hålls uppdaterad. Kommunen drar nytta av att den information som används som underlag för fastighetsbeskattningen är uppdaterad och korrekt.

Kommunala datatjänsten uppfyller dataskyddsförordningens (GDPR) krav på kommunerna på kontrollerad elektronisk publicering och förmedling av information om den byggda miljön.

Närmare upplysningar:

Matti Holopainen, utvecklingschef, tfn 050 563 4622,
matti.holopainen@kommunforbundet.fi

Kommunala datatjänsten (Tjänsten)

Finlands Kommunförbund har tillsammans med Finlands kommunstiftelse bildat en gemensam datatjänst för kommunerna. Tjänsten stöder kommunerna i att kostnadseffektivt och i uppdaterad maskinläsbar form (dataformatet KommunGML) publicera den information om den byggda miljön som uppstår i kommunernas verksamhet. Informationen ställs till samhällets förfogande. Kommunala datatjänsten har öppnats som en näthandel på finska (www.kuntatietopalvelu.fi).

Kommunala datatjänstens fördelar för kommunen, kommuninvånarna och det övriga samhället

Kommunala datatjänsten effektiviserar förmedlingen av uppdaterad maskinläsbar information om den byggda miljön från kommunerna direkt till dem som behöver informationen, dvs. privatpersoner, företag och aktörer inom tredje sektorn. Uppdaterad information behövs bland annat i fastighetsbeskattningen, i övriga myndigheters lagstadgade uppgifter samt bland annat för att uppfylla kommunernas skyldigheter enligt EU:s Inspire-direktiv. Kommunen sparar mycket arbete genom att göra informationen tillgänglig för samhällets olika aktörer via kommunernas gemensamma tjänst. Privatpersoner får via Kommunala datatjänsten avgiftsfritt tillgång till bland annat kontinuerligt uppdaterade adressuppgifter för byggnader och andra objekt samt detalj- och generalplaner allt efter som kommunerna publicerar informationen. Kommunala datatjänsten erbjuder användarna mervärdestjänster för uppföljning av förändringar i markanvändningen. Serviceavgifterna för Tjänsten redovisas till kommunerna för att täcka deras kostnader.

EU:s dataskyddsförordning (GDPR)

Kommunala datatjänsten uppfyller dataskyddsförordningens (GDPR) krav på omfattande, men kontrollerat utlämnande av personuppgifter när kommunerna publicerar och lämnar ut information om den byggda miljön. EU:s allmänna dataskyddsförordning blir tillämplig från den 25 maj 2018.

Att ansluta sig till Kommunala datatjänsten och finansieringen av Tjänsten

Kommunala datatjänsten införs som bäst. Kommunerna kan ansluta sig till den avgiftsfritt. Systemleverantörerna kan debitera kommunerna för kostnaderna för anslutningsarbetet. Uppbyggandet och införandet av Tjänsten finansieras via Finlands kommunstiftelse. Med de serviceavgifter som efter startskedet tas ut av användarna täcks kostnaderna för framtagning av uppgifter i kommunerna och den gemensamma Tjänsten. Största delen av serviceavgifterna för Tjänsten redovisas till kommunerna för att täcka deras kostnader för gränssnittstjänster. Kommunerna beslutar om serviceavgifterna för Tjänsten.

Processerna i kommunens byggda miljö och kvaliteten på informationen säkerställs

Den information om den byggda miljön som är i den offentliga förvaltningens besittning uppstår i huvudsak i kommunernas processer. Viktig information för samhället är adressuppgifter för byggnader och andra objekt, uppgifter om byggnader och lägenheter, detaljplaner, generalplaner, baskartor för planer samt stadsmodeller. Viktiga datalager om kommunernas byggda miljöer är också elektroniska uppgifter om tillstånd, ansökningar och beslut.

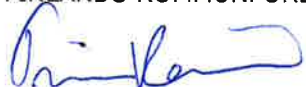
Kommunerna bör sörja för att de verksamhetsprocesser som producerar och upprätthåller den information som publiceras i den gemensamma Tjänsten utvecklas genom att informationens kvalitet och korrekthet säkerställs i samarbete med kommunernas systemleverantörer.

Finlands kommunstiftelse stöder kommunerna i uppbyggandet av den gemensamma Kommunala datatjänsten och införandet av Tjänsten i de enskilda kommunerna

Finlands kommunstiftelse stöder kommunerna i uppbyggandet och införandet av Kommunala datatjänsten. De kommuner som för fastighetsregister (74 kommuner och städer) och Kommunförbundet styr tillsammans genomförandet, utvecklingen och användningen av Tjänsten. Kommunförbundet bevakar de övriga kommunernas intresse i fråga om Tjänsten.

Andra kommuner än de som för fastighetsregister kan ansöka om Finlands kommunstiftelses motivationsbonus, som betalas när kommunen har tagit i bruk sitt adressregister i byggnadstillsynens systemhelhet och öppnat gränssnitten för byggnadstillsynen och adressuppgifterna mot Kommunala datatjänsten. Kommunen ansöker om stöd som utbetalas när kommunen har öppnat gränssnitten mot Tjänsten.

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Timo Reina
vice verkställande direktör

Jarkko Huovinen
direktör, regioner och samhällen

BILAGA Kommunala datatjänsten

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Kommunala datatjänsten har öppnats.....	6
3	Att publicera kommunernas uppdaterade information om den byggda miljön i Kommunala datatjänsten effektiviserar verksamheten i samhället – fastighetsbeskattningen och EU:s Inspire-direktiv.....	6
4	Kommunala datatjänsten och dataskyddsförordningens (GDPR) krav på kommunerna	6
5	Att ansluta sig till Kommunala datatjänsten	7
6	Andra kommuner än de som för fastighetsregister kan ansöka om motivationsbonus när de ansluter sig till Kommunala datatjänsten.....	7
7	Kommunen kan ordna medverkandet i Kommunala datatjänsten också i samarbete med grannkommunerna eller genom att anlita konsulttjänster	8
8	Säkerställande av omfattningen av och kvaliteten på kommunens adresssystem.....	8
9	Byggnadstillsynsprocessen utvecklas för att säkerställa att fastighetskattebasen är tillräckligt uppdaterat och omfattande ...	9
10	Publicering av detalj- och generalplaner i maskinläsbar form (KommunGML) i Kommunala datatjänsten.....	9

1

Sammanfattning

Kommunerna har en central roll i att producera och förvalta information om den byggda miljön. Med tanke på effektiviseringen av den samhälleliga verksamheten är det av stor vikt att kommunernas viktigaste datalager om den byggda miljön publiceras som uppdaterade maskinläsbara data direkt ur kommunernas processer före år 2020.

Kommunala datatjänsten effektiviserar förmedlingen av information om den byggda miljön direkt till dem som behöver informationen, såsom privatpersoner, företag och fastighetsbeskattningen samt för att uppfylla kommunernas skyldigheter enligt Inspire-direktivet. Privatpersoner får via Kommunala datatjänsten avgiftsfritt tillgång till bland annat kontinuerligt uppdaterade adressuppgifter för byggnader och information om beslut inom markanvändningen. Kommunala datatjänsten och de möjligheter att använda information som den erbjuder stöder den lokala livskraften i kommunerna.

Kommunala datatjänsten införs som bäst. Kommunerna kan ansluta sig till den avgiftsfritt. Tjänsten finansieras med de serviceavgifter som efter startskedet tas ut av användarna. Med serviceavgifterna täcks kostnaderna för framtagning av uppgifter i kommunerna och den gemensamma tjänsten. Största delen av serviceavgifterna för Tjänsten redovisas till kommunerna för att täcka deras kostnader. Kommunerna beslutar tillsammans om serviceavgifterna för Tjänsten.

Det digitala samhället och en hållbar kommunal ekonomi kräver att kommunerna sköter sitt informationskapital med omsorg. Kommunförbundet har tillsammans med Finlands kommunstiftelse bildat en gemensam datatjänst för kommunerna. Tjänsten stöder kommunerna i att i uppdaterad maskinläsbar form gemensamt publicera den information om den byggda miljön som uppstår i kommunernas verksamhet och att ställa informationen till samhällets förfogande. Kommunala datatjänsten har öppnats i form av en näthandel på adressen (www.kuntatie-topalvelu.fi).

Kommunala datatjänsten uppfyller dataskyddsförordningens (GDPR) krav på omfattande, men kontrollerat utlämnande av personuppgifter när kommunerna publicerar och lämnar ut information om den byggda miljön.

Finlands kommunstiftelse stöder kommunerna i uppbyggandet och införandet av Kommunala datatjänsten. De kommuner som för fastighetsregister och Kommunförbundet styr tillsammans genomförandet, utvecklingen och användningen av Tjänsten.

Andra kommuner än de som för fastighetsregister kan ansöka om motivationsbonus som betalas när kommunen har infört kommunens adressregister i byggnadstillsynens systemhelhet och öppnat gränssnitten för byggnadstillsynen och adressuppgifterna mot Kommunala datatjänsten. Kommunen ansöker om stödet när den ansluter sig till Tjänsten.

2 Kommunala datatjänsten har öppnats

Kommunala datatjänsten har öppnats som en näthandel på (www.kuntatietopalvelu.fi). Tjänsten förmedlar uppdaterad maskinläsbar information om den byggda miljön (kommunernas gemensamma dataformat KommunGML) direkt ur kommunernas verksamhetsprocesser till samhällets förfogande. Projektet Kommunala datatjänsten 2020 aktiverar kommunerna att publicera sin information via kommunernas gemensamma tjänst. Målet för Tjänsten är att nå full täckning över hela kommunsektorn när det gäller den viktigaste informationen om den byggda miljön före år 2020.

3 Att publicera kommunernas uppdaterade information om den byggda miljön i Kommunala datatjänsten effektiviserar verksamheten i samhället – fastighetsbeskattningen och EU:s Inspire-direktiv

Kommunala datatjänsten effektiviserar förmedlingen av uppdaterad information om den byggda miljön från kommunen till bland annat fastighetsbeskattningen och är ett sätt att uppfylla kommunernas skyldigheter enligt Inspire-direktivet. För att processen inom fastighetsbeskattningen ska kunna effektiviseras krävs att utöver byggnadsuppgifterna också den viktigaste informationen i detaljplanerna och generalplanerna är i maskinläsbar form (dataformatet KommunGML). Målet är att de uppgifter som behövs i fastighetsbeskattningen publiceras via Kommunala datatjänsten till skattemyndighetens förfogande.

4 Kommunala datatjänsten och dataskyddsförordningens (GDPR) krav på kommunerna

EU:s dataskyddsförordning trädde i kraft i början av året och blir tillämplig den 25 maj 2018. Syftet med förordningen är att "säkra en enhetlig och hög skyddsnivå för fysiska personer och undanröja hindren för flödena av personuppgifter inom unionen". Detta förutsätter att också kommunerna på ett kontrollerat sätt lämnar ut information som de äger och besitter. Kommunala datatjänsten uppfyller de krav på utlämnande av information på ett kontrollerat sätt som EU:s dataskyddsförordning ställer på kommunerna. Kommunen kan också bygga upp eller köpa någon annan hanteringsmekanism för utlämnande av information om den byggda miljön, förutsatt att mekanismen uppfyller dataskyddsförordningens krav på kontrollerat utlämnande av personuppgifter. Den nationella lagstiftning som ska komplettera EU:s dataskyddsförordning är under beredning.

Begreppet personuppgift är omfattande, varierar från fall till fall och lämnar utrymme för tolkning. Med personuppgift avses i EU:s dataskyddsförordning varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. En identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, geografisk information eller online-identifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Till stöd för förordningen stiftas en nationell dataskyddslag där en del av förordningens regler preciseras. Den nationella speciallagstiftningen om utlämnande och behandling av personuppgifter håller på att revideras.

Enligt dataskyddsförordningens principer bör personuppgifter lämnas ut på ett kontrollerat sätt: uppgifterna lämnas ut på begäran. Den som lämnar ut information ska föra bok över

till vem och för vilket ändamål informationen lämnas ut. Användningen av personuppgifter bör följas upp.

Behandlingen av personuppgifter förutsätter att den som använder uppgifterna har rätt till det enligt förordningen. Med behandling av personuppgifter avses en åtgärd eller kombination av åtgärder som berör personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om det utförs automatiserat eller inte, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

5 Att ansluta sig till Kommunala datatjänsten

Kommunala datatjänsten finns på finska på adressen www.kuntatietopalvelu.fi. De kommuner som för fastighetsregister och Kommunförbundet styr tillsammans genomförandet, utvecklingen och användningen av Tjänsten. Kommunförbundet ansvarar för att bevaka de övriga kommunernas intresse i fråga om Tjänsten.

Kommunerna kan ansluta sig till Tjänsten genom att skicka sina uppgifter till Kommunförbundet: (Tuki@Kuntatietopalvelu.fi) . Formuläret för uppgifterna finns på Kommunförbundets webbplats: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/yhdyskunnat-ja-ymparisto/yhdyskunnat-ja-maankaytto/kuntatietopalvelu>.

Tjänsten är avgiftsfri för kommunerna. För att ansluta sig till Tjänsten ska kommunen kontakta sina systemleverantörer inom tekniska sektorn. Systemleverantörerna kan i detta sammanhang debitera för kostnaderna för anslutningsarbetet.

I de uppgifter som öppnas från kommunen mot Tjänsten finns naturligtvis brister och fel. Detta ska dock inte hindra eller fördröja öppnandet av data från kommunerna till samhällets förfogande. Användarvillkoren befriar kommunen och Kommunförbundet som tillhandahållare av Tjänsten från eventuellt ansvar i fråga om uppgifternas kvalitet och omfattning. Kvaliteten på informationen kommer att bli bättre tack vare att informationen utnyttjas och användarna ger respons om utvecklingsbehov.

För att säkerställa och förbättra kvaliteten på den information som publiceras bör kommunerna aktivt utveckla och effektivisera sina verksamhets- och serviceprocesser inom tekniska sektorn och införa omfattande e-tjänster. Kommunerna bör säkerställa att deras datalager är omfattande, kontinuerligt uppdaterade och maskinläsbara (dataformatet KommunGML) i verksamhetsprocesserna. De viktigaste informationsresurserna på kommunernas ansvar är adressuppgifter för byggnader och andra objekt, byggnadsuppgifter samt uppgifter i detalj- och generalplaner. Uppgifterna i processerna för kommunens e-tjänster utgör en viktig informationsresurs som publiceras via Kommunala datatjänsten. När uppgifter om tillstånd och beslut inom markanvändningen, till exempel bygglov, anmälningar, ansökningar samt lösningar om planeringsbehov och undantagsbeslut, publiceras via Kommunala datatjänsten, kan den aktuella situationen inom markanvändningen i landet följas upp.

6 Andra kommuner än de som för fastighetsregister kan ansöka om motivationsbonus när de ansluter sig till Kommunala datatjänsten

Finlands kommunstiftelse stöder Kommunförbundet och kommunerna i uppbyggandet och organiseringen av Kommunala datatjänsten.

Andra kommuner än de som för fastighetsregister kan ansöka om Finlands kommunstiftelses motivationsbonus som betalas när kommunen har tagit i bruk sitt adressregister som

en del av byggnadstillsynens systemhelhet och öppnat KommunGML-gränssnitten för byggnadstillsynen och adressuppgifterna mot Kommunala datatjänsten. Kommunen ansöker om stöd samtidigt som den ansluter sig till Kommunala datatjänsten. Totalt 2 200 euro per kommun kan beviljas i stöd. Stöd kan ansökas under år 2018 och beviljas också retroaktivt till kommuner som redan anslutit sig till Tjänsten. Anslutningsformuläret finns på Kommunförbundets webbplats <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/yhdyskunnat-ja-ymparisto/yhdyskunnat-ja-maankaytto/kuntatietopalvelu>.

7 Kommunens kan ordna medverkandet i Kommunala datatjänsten också i samarbete med grannkommunerna eller genom att anlita konsulttjänster

Den nya upphandlingslagen (1397/2016, 16 § 1 mom.) tillämpas inte på upphandling mellan upphandlande enheter när dessa i samarbete och för att uppnå gemensamma mål genomför sådana offentliga tjänster i det allmännas intresse som de ansvarar för.

I motiveringen till lagen sägs att det inte är nödvändigt att organisera det kommunala samarbetet i enlighet med kommunallagen. Det viktiga är att kommunerna genom samarbetet och "för att uppnå gemensamma mål genomför sådana offentliga tjänster i det allmännas intresse som de ansvarar för".

De tjänster som tillhandahålls av myndigheter som deltar i samarbetet måste inte nödvändigtvis vara likadana, utan de kan också komplettera varandra. Man kan alltså komma överens om att en part i samarbetet är huvudansvarig för skötseln av tjänsten. Kommunen kan publicera sin information i Kommunala datatjänsten i samarbete med grannkommunerna.

Kommunerna köper bland annat planläggning samt datalager om baskartor för planer och stadsmodeller av konsulter. I fråga om planer och baskartor för planer kan publiceringen av kommunens information i Kommunala datatjänsten smidigt köpas av företag som konsulttjänst. Också för upprätthållande av byggnads- och adressuppgifter kan konsulttjänster anlitas. Det viktigaste är att datalagren är så uppdaterade som möjligt.

8 Säkerställande av omfattningen av och kvaliteten på kommunens adresssystem

Adressuppgifter uppstår och upprätthålls i kommunernas processer för planläggning, byggnadstillsyn och upprätthållande av adresssystemet som en del av myndighetsverksamheten. På webbsidorna för Tjänsten kan man ladda ner Kommunförbundets rekommendation och anvisningar om adresssystemet.

Kommunen bör säkerställa att adresssystemet är tillräckligt omfattande och uppdaterat också när det gäller glesbygdsområdena.

Överlappningar i gatunamnen bör avlägsnas. Avsaknaden av kontinuitet i gatunätet på grund av planer bör lösas för att säkerställa adresssystemets tillförlitlighet.

9 **Byggnadstillsynsprocessen utvecklas för att säkerställa att fastighetsskattebasen är tillräckligt uppdaterat och omfattande**

Kommunerna har börjat förbättra omfattningen och kvaliteten på fastighetsskattebasen genom eget arbete och vid behov med hjälp av konsulttjänster. Resultaten har varit betydande mätt i inkomsterna från fastighetsskatten.

För att det inte ska bli ett nytt underskott i fastighetsskattebasen, finns det skäl för kommunerna att effektivisera och förenhetliga sin process inom byggnadstillsynen oberoende av om byggandet sker på basis av bygglov eller anmälningsförfarande.

Också vid anmälningsförfarande bör kommunen få uppgift om att byggnaden blivit klar och åtminstone de uppgifter som behövs för fastighetsbeskattningen. Anmälningen till kommunen kan ordnas via en e-tjänst som kommunen använder. Bygga objekt bör vid behov mätas på plats och uppgifterna om objektet föras in i kommunens system och register för byggnadstillsyn.

10 **Publicering av detalj- och generalplaner i maskinläsbar form (KommunGML) i Kommunala datatjänsten**

Detalj- och generalplaner bör utarbetas och publiceras i maskinläsbar form enligt dataformatet KommunGML. Maskinläsbara data kan användas som en del av elektroniska informationstjänster som produceras med hjälp av kommunernas planeuppgifter. En beskrivning av dataformatet KommunGML finns på adressen <https://api.kuntatietopalvelu.fi/gml/>.

Publiceringsanvisningar för dataformatet KommunGML finns på adressen:

<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/yhdyskunnat-ja-ymparisto/yhdyskunnat-ja-maankaytto/kuntatietopalvelu/ohjeet>

Publicering av gällande detaljplaner i maskinläsbar form

Gällande detaljplaner bör överföras i maskinläsbar form (dataformatet KommunGML), åtminstone i fråga om detaljplaneområden och mindre enheter, och publiceras i Kommunala datatjänsten. Kommunen kan göra arbetet själv i sin egen systemmiljö för planläggning eller beställa arbetet av en konsult.

Publicering av gällande generalplaner i maskinläsbar form

Dataformatet KommunGML för generalplaner har publicerats på adressen <https://api.kuntatietopalvelu.fi/gml/>. Kommunernas systemleverantörer bygger som bäst upp nödvändiga funktioner i de informationssystem som kommunerna använder. Gällande generalplaner bör omvandlas i maskinläsbar form (dataformatet KommunGML), åtminstone i fråga om generalplaneområden och föremålen för planebestämmelserna, och publiceras i Kommunala datatjänsten. Kommunen kan göra arbetet själv i sin egen systemmiljö för planläggning eller beställa arbetet av en konsult.

Utarbetande och publicering av nya general- och detaljplaner i maskinläsbar form (dataformatet KommunGML)

Nya detalj- och generalplaner bör utarbetas i maskinläsbar form (dataformatet KommunGML). Om kommunen beställer en plan som konsultarbete bör kommunen kräva att planen utarbetas enligt dataformatet KommunGML. I anbudsfrågan för planläggning bör följande villkor ingå:

"Kommunen ska ha rätt att avgiftsfritt och utan separat tillstånd använda, ändra, publicera och dela det material som tas fram. Planerna ska utarbetas och överlämnas till kommunen i enlighet med Kommunförbundets rekommendation, dvs. dataformatet KommunGML för detalj-/generalplaner och datatjänsteschemat, som finns på Kommunförbundets webbplats på adressen <https://api.kuntatietopalvelu.fi/gml/>"